

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cijenika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. Stedionice u Beču na adres: instricija lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, neka to javi odpravnictvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše: "Reklamacija".

Cekovnog računa br: 847 849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

"Slogom rastu male stvari, a neslogom sve polvaraju". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka na cijelom arku. Izključeni su ove godine: 2. novembra i 28. decembra.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a ne-frankirani neprimaju.

Predplata u poštarinom stoji: 5 for. u obliku na godinu 2 for. za seljake ili for. 2.50, odn. for. 1.— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 5 nč. koli u Puli, toli i izvan iste.

Uredništvo se nalazi u ulici Giulija br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svjetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavaatelj Stjepo Gjičić. — U nakladi tiskare A. Gabršček (J. Krimpostić i drug.) u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Cesarskomu namjestniku u Trstu.

Preuzvišeni gospodine!

Talijansko političko društvo za Istru obratilo se je Vašoj oblasti u poslu občinskih izbora netoni obavljanih u Višnjani za prvo tielo onoga zastupstva.

Spomenulo društvo ne pita samo, da namjestništvo uništi izbor, kako je obavljen, nego pita i to, da razpusite cijelo zastupstvo.

Budući ono pitanje objavljeno u novinah, pravo je, da i Vaša preuzvišenost i občinstvo čujete također drugo zvono.

A to drugo zvono glasi ovako: Vi znate, jer kao cesarski kraljevski namjestnik morate znati, da je odlučujuća većina naroda u višnjanskoj mjestnoj občini dobila jedva lanijske godine većinu u zastupstvu.

Vi znate, da je nova uprava našla občinsku blagajnu praznu, občinu zaduženu do gola, pisarnu neuredjenu, komunalna razgrubljenoga, za koga nitko ne plaća ništa, škole nikakove za ogromnu većinu naroda hrvatskoga jezika.

Vama je, preuzvišeni gospodine, poznato i to, da je nova većina zauzela za dobrobit i napredak občine, da je pokušala početi dobro, a da nije mogla ništa dovršiti s razloga, kojim ona nije nimalo kriva.

Talijanska stranka, koja bi bila morala zadovoljiti se tim, da ima prvo tielo u zastupstvu, radila je na to, da onemogućiti poslovanje većine. Uspjeh toga bio je, da su se zastupnici prvog tiela pozahvalili.

Trebalo je ponovno izabirati za to tielo. Zakon kaže, da se to ima obaviti na temelju posljednjih listina. Zdrav razum kaže, da se to ima razumjeti tako, da od onih, koji su zakonito bili uneseni u listine, neima nitko biti izpušten, ni od novih nitko biti priložen.

Tako tumačeći zakon, obavila je občina višnjanska naknadni izbor za prvo tielo negdje marča ove godine. Visoko namjestništvo ukinulo je taj izbor, koj je izpao u korist većine naroda mjestne občine višnjanske. Je li to učinjeno po zakonu, ili je možda zakon slabo uporabljeno, to se još danas ne može reći, jer oni, koji bijahu izabrani, još imaju vremena, da se prituže na vrhovno upravno sudište i da čuju njegovu osudu.

Doslo je do ponovnog izbora dne 26. junija prošloga. Hrvatska strana, to jest ogromna većina pukara, dobila je za svoje predložnike 20 glasova, talijanska 14 glasova.

Sada bi zastupstvo, složno u sva tri tiela, moglo sastati se, cijeliti rane, što su ih občini zadale prijašnje uprave, razpravljati i odlučivati o svakoj koristi i dobrom napredku, toliko samoga Višnjana, koliko teško zamenjenih podobčina Sv. Ivana Šterne, Bačve i Sv. Vitula.

Ali eto novih pritužba, da se nebo treslo, eto i talijanskog političkog društva, da se obori na čeljad, koja je voljna raditi za dobro občine, te pitaju namjestništvo, ne samo, da se uništi i ovaj ponovni izbor, nego i da se razpusi cijelo zastupstvo, dakle i ona dva tiela zakonito i neprigovorno izabrana, to jest drugo i treće.

Preuzvišeni gospodine! Hrvatski narod u Istri čeka je od Vas, da nećete dopustiti, da se više stavlja na muke, pak nikomu za volju.

Izvolite sami zaviriti u izborni čin, kojega je vrgao na pismo isti kotarski kapetan, pak čete se osvjedočiti, da oćete povrede zakona neima ni iz daleka, a što je izborno povjerenstvo učinilo, učinilo je nakaoim i tvrdom voljom, da se udovolji pravici i zdravom razumu.

Evo podkrepjenja tomu:

Prigovara se, da je pri izboru povredjen zakon, što su brisani izbornici dr. Cicuta i neki de Medici i neki Csolich. Tu treba ponajprije spomenuti, da dr. Cicuta nije pripadnik občine, da nije to ni bio, da neplaća poreza niti ga je plaćao za prvo tielo ni onda, kad je bivša talijanska uprava njega unesla u listine i da je hrvatska stranka već onda bila podnesla reklam protiv tomu upisu. Kako je riešen, ili zašto nije zakonito riešen onaj reklam, toga mi ne znamo. Nu što znamo, jest to, da makar bio neizbornik sto puta unesen u listinu, on neima prava glasovati protiv volji komisije, kad za vrijeme unašanja nije imao prava i kad je redovito bilo reklamirano protiv njemu.

Pripadnik občine višnjanske nije poreza neplaća, pogotovo ne za prvo tielo. Gdje mu je onda izborno pravo? Zar možda razlog pravednosti zahtjeva, da on glasuje, i to možda protiv interese i nazorom ogromne većine naroda, u kojega službi stoji?

Ne, preuzvišeni gospodine, tu poštenost, to tumačenje zakona bilo bi odviše zahtjevati od nas, koji znamo, kako su se stotine izbora u Istri vršile na štetu našega naroda. oćitini povredami zakona i pravice!

To je jedna točka. Druga se tiče bivšeg učitelja Medici. On nije više u službi u onoj občini ni drugdje. On je sam svojim podpisom izjavio, da je osvjedočen, da neima prava glasa za izbor občinski u Višnjani. Tu pismenu izjavu, koja oblastim mora biti znana, Vi, preuzvišeni gospodine, zahtjevat, da ju sami vidite, ako bi Vam se činilo neistinito, što mi govorimo. Taj se de Medici nije niti prikazao na občinske izbore.

Kako se ondaj može tvrditi, da je talijanskoj strani u tom krivo učinjeno! Sud o tom pripuštamo mirne duše Vami, po svojem položaju nepristranom sudiji.

Treći je slučaj neizbornika nekog Csolicha. Ni on se nije prikazao, a mislimo, da nije ni mogao, jer nije više u životu. Nisu se prikazali ni njegovi nasljednici, koliko je nama znano, posve nepoznati u občini.

Komu je krivo učinjeno, ako je to ime brisano iz občinske listine. Zar da stoji u njoj, pak da se danas sutra pred drugom izbornom komisijom prikaže budi koji pōtepuh, pak da glasuje na ime Csolich? O, takvih nepodobština si hrvatski narod u Istri neda više prištivati, bilo jih je dosta.

Prigovara se nadalje, da upraviteljima beneficija Cadore nije bilo dopušteno glasovati.

To je istina, jer oni, koji su se kao upravitelji prikazali, to nisu. Upravitelj toga beneficija jest jedini sveoćitelj Angelo Palaoro i u tom svojstvu sa porezom od preko 40 forintih, on je u istinu i glasovao onda i ondje, kada i gdje mu je bilo mjesto.

Dajte si, preuzvišeni gospodine, podastrijeti zakladni list privatnoga beneficija Cadore, pak čete vidjeti, da je upravitelj istoga jedino dotični svećenik, a nipošto ona tri gospodina, koji su htjeli glasovati.

Prigovara se nadalje, da nije pripušten glasovanju tutor nekih maloljetnih Mainenti. Istina je, i koliko mi možemo prosuditi, podpunim je pravom uzkracen taj glas: mi mnijemo, da su Mainenti podanici tudjega kralja; ali kada toga i nebi bilo, tutor njihov nije prikazao dosudbene odluke, da se vidi, koji su Mainentovi nasljednici, dotično za koje imade on pravo glasovati. Ako je tutor pokazao samo tutorstvenu knjižicu, to nije dosta, jer tutela može biti i za one, dapace i samo za one, koji nisu nasljednici u imetku, dakle koji nisu poreznici, a onda ni izbornici.

Prigovara se nadalje, da su proti zakonu izključeni od glasovanja tvrdka Attilio i Andrea de Sincich, Pietro Decolle, Lodovico Travani di Lodovico i Aurelio Mianich. Tu neima po našem sudu nikakve krivice, jer kažu nam, da je Andrija Sincich sam izjavio, da on već od godine 1894. neplaća nikakva poreza, dakle već prigodom osnivanja listine nije smio biti u njoj. Tko će zamjeriti povjerenstvu, da u tom slučaju neda glasovati? Talijanska stranka je u drugih mjestih i u drugih zgodah uvijek učila: la commissione è sovrana.

Pietro Decolle je na javnoj dražbi izgubio sav svoj nepokretni imetak. Lodovico Travani neplaća poreza potrobitog za prvo tielo, te je dakle njegov upis u listine već od prvog početka neistinit, nepravedan. Pri posljednjem glasovanju, kaže nam se za stalno, da se je netko drugi

prikazao mjesto njega s punomoću. Tko će prisiliti izbornu povjerenstvo, da vjeruje, da je punomoć istinita. La commissione è sovrana nelle sue decisioni, tako nas je učila talijanska stranka!

Dolazi napokon Aurelio Mianich. Pod imenom Aurelij prezimena Mianich, u mjestnoj občini Višnjani samo je jedna osoba, a taj je još mlad, zaufanog maloljetan. To se Vaša preuzvišenost lahko osvjedoči iz uredovnih spisa, kao i tom, da Travani Lodovico sin neplaća poreza, koj mu je pričvrknut i o tom, da je Petru Decolle na javnoj dražbi propao imetak. Ako dakle za Aurelija od listine pristupi neki Antonij-Aurelijan Mianich, povjerenstvo nije dužno priznati ga.

Prigovara se nadalje, da je izbornu povjerenstvo dalo glas Petru Radošu za se i majku. A kako i nebi, kad su tako u listini upisani, plaćaju teški porez i majka ovlašćuje sina! Takove se doista ne smije goniti kući i to bez obzira, hoće li glasovati za talijansku ili za hrvatsku stranku.

Prigovara se nadalje, da su pripušteni glasovanju nasljednici nekog pokojnog Antonia Ritose, pak nekog Sinožića Luke i Korlević Marka. I pravo je, da su pripušteni, jer njihovi su oći redovito uneseni u listine, a nasljednici prikazali su svoje dosudbene odluke i po tom ne može se reći, da je istina izkvarena. Jer kada se nasljednike pita, da plate porez njesto pokojnog oćca, onda neima sumnje, da jih se mora i pustiti da glasuju mjesto pokojnog oćca, kada se izkažu sudbenimi odlukami, da su u istinu njegovi nasljednici.

Eto, preuzvišeni gospodine, da o kakvoj krivici jednoj ili drugoj strani nemože biti govora. Naročito se talijanska stranka neima prava tužiti, da joj je krivo učinjeno, jer da i najblazije po nju sudimo, jedino bi joj se mogao možda pribrojiti glas Petra Decolle, na kom je možda još i sada porez upisan. A to nebi mienjalo komalnog uspjeha.

Drzovito je dakle, kad se u pogledu hrvatske stranke jednoj oblasti kao namjestištvo piše, da ona u Višnjani tare zakone, neposlušna oblasti, daći prava građana. Tu drzovitost izvolite, gospodine namjestnice, naučiti jedauput pameti, daviš joj odrešito razumjeti, da deklaracije nepomažu ništa proti gori navedenim činjenicam i da talijansku stranku nitko nije gonio iz občinske dvorane u Višnjani, pa kad je sama izašla, neka i sama sebi pripisuje posljedice.

Pitanje višnjanske občine objavom podneska talijanskog političkog društva poslato je pitanjem javnim za pokrajini, pak zato ni Hrvati Istre nemogu uvijek mućec gutati. Potrebno je bilo i ovaj nas odgovor pribroćiti u javnost, neka javnost sudi!

A Vi držite u pameti, da smo sili one držovitosti protivne nam stranke talijanske; sili do grla svi, koji nismo članovi „della società politica“!

Nečuvena agitacija.

Danom 27. junija l. g. br. 4311. razaslo je zemaljski odbor okružnicu „na sva obćinska poglavarstva i upravna vieća pokrajine“. Ta okružnica glasi od riječi do riječi ovako: „Izvolite prihitići ovamo u roku od 15 dana, usljed neposrednih izvada nužnih u stvari, koji su učenici u toj obćini, koji namjeravaju polaziti u dojučorju školskoj godini prvi, koji drugi razred pokrajinske realne gimnazije italijanske, koja se ima otvoriti u Pazinu. Od zemaljskoga odbora Istre. Poreč 27. junija 1899. Zemaljski kapetan Dr. Campitelli v. r.“. Može li biti krupnije, nego li je ova sa strane zemaljske oblasti?!

Zemaljski odbor proglasio je dakle ustanovljenom talijansku realnu gimnaziju na zemaljske troškove, na temelju vjeke saborske odluke od godine 1872., i odmah raspisao sedam služba za nju. On je to učinio nit ne zapitav prije zemaljski sabor.

On je to učinio pošto je i sva talijanska vladajuća klika digla groznu viknu protiv državnoj gimnaziji u Pazinu; kad je vidio da ta vika ništa nekoristi; i za prkos e. kr. oblastim.

On je to učinio iz čisto stranačko-političkih obzira, bez ikakve potrebe za srednju naobrazbu talijanskoga puka Istre, za koji obostoji u Koprnu državna talijanska gimnazija.

On je to učinio znajući, da je pokrajina siromašna i da njezini stanovnici stenju pod raznim porezi i nameti, i da će ta nepotrebnost talijanska prkos-gimnazija stojiti pokrajini najmanje kakvih 20.000 forinti na godinu. On je napravio to brezne stanovnikom Istre, Istranom, koji Hrvatom i Slovincem toll Talijanom, premda može znati da su proti takovom teretu svi Hrvati i Slovinci, a stalno i pučani talijanski.

On hoće da istarski porezovnici nose taj posve nepotreban trošak za zavod, kojega zakon ne naredjuje, dočim se protiviti u brk e. kr. oblastim dati novaca za pučke škole, koje su potrebite i u državnih zakonih naredjene.

On hoće onoliko trošak od istarskih porezovnika, od svih Istrana, u isto vrijeme kad zahtjeva nesnosne i nesretne školske takse za djecu u pučkim školah.

Taj odbor ima još toliko obrazu, da sada poziva i hrvatska i slovenska glavarstva, da mu priohće broj djeca, koji kane onu talijansku gimnaziju polaziti, koji bi dakle imali ići u onu školu u Pazinu, da se tamo potalijanče.

Obćinsko zastupstvo kustlavsko odgovorilo je zemaljskomu odboru na njegovu namjeru za ustrojenje talijanske gimnazije Pazinu u svojoj sjednici l. jula.

Ono prosvjeduje proti toj gimnaziji talijanskoj na zemaljske troškove, na troškove svih Istrana.

Taj prosvjed domaću na drugom mjestu, i stalni smu, da će jednak ili sličan dostojno sastavljeni prosvjed podnesti sva hrvatska i slovenska zastupstva Istre, i svi Istrani naše narodnosti, gdje neimaju svoga zastupstva.

Proti takovom gospodarstvu, proti takovoj razspisnosti sa trijevi istarskih porezovnika treba da se izjave svi trezni i dobro misleći stanovnici Istre.

C. kr. vlada nstraja potrebiti hrvatsku gimnaziju u Pazinu na troškove ciele države; nećemo da se nstraja posve bezpotebna talijanska gimnazija na troškove pokrajine, to jest svih i samo njezinih porezovnika. Ako hoćete gospodo ustrojiti srednje škole na prkos e. kr. vladi, za potalijančevanje pokrajine, onda činite to bez nas, neđirajte u naše i tako dosta izpražnjene džepce, nego segnite u svoje i ustrajajte sa svojim vlastitim novcem što vam je drago! Nemoćite i tako izmučenoga pučanstva Istre i tin za naše okolnosti raspisnjati načinom.

Pravi Istrani, koji Hrvati i Slovinci toll Talijani, moraju nastojati, da se od strani bieda i nevođa, glad i golotinja, i učiniti barem što im je moguće, to jest prosvjedovati proti troškovom nepotrebnim i vredjajućim narodna čuvstvo velike većine stanovnika ove pokrajine.

Prosvjed

proti ustrojenju talijanske realne gimnazije u Pazinu na zemaljske troške.

Zastupstvo mjestne obćine Kastav stvorilo je u svojoj sjednici dne 1. jula 1899. jednoglasno sljedeći zaključak:

Posto obćinsko zastupstvo smatra odluku zemaljskoga odbora od 29. decembra 1898. stvorenu na temelju zaključka zemaljskoga sabora 12. novembra 1872., kojim je proglasio ustanovljenom nižu realnu gimnaziju sa talijanskim naukovnim jezikom u Pazinu, te za nju raspisao mjesto ravnatelja, pet profesora i vjeroučitelja, nezakonitom, koje izvršenje, kao takove bio bi morao zemaljski kapetan obustaviti, te predložiti na Previšnje rješenje.

Posto je ta odluka zemaljskoga odbora bila stvorena iz kako je e. kr. vlada odlučila zadovoljiti davno želji hrvatsko-slovenskoga pučanstva Istre i živog potrebi obzrom na isto pučanstvo, naime otvriti državnu gimnaziju sa hrvatskim naukovnim jezikom u Pazinu, i iza kako su zemaljski odbor i vladajuća stranka u Istri pa i u Primorju digli uzalud groznu viknu proti toj državnoj gimnaziji, te se ona odluka zemaljskoga odbora nemože uzeti za drugo nego za uzluk državnoj gimnaziji, za prkos proti zakonitost i pravednoj namjeri e. kr. vlade a nipošto kao kulturna nužda za talijansko pučanstvo Istre.

Posto je ona odluka zemaljskoga odbora čin čisto stranačko-političke naravi, izvirući iz načela, da je Istra talijanska pokrajina, i imajući svrlu, da to bude u korist nje, i da se njom hoće da stavlja klipove državnoj gimnaziji.

Posto talijanska srednja škola u Pazinu u istinu nije nužna za srednju naobrazbu talijanskoga pučanstva Istre, kada obostoji više e. kr. gimnazija sa talijanskim jezikom u Koprnu.

Posto je Istra veoma siromašna pokrajina, te se težikom mukotopn pobire poreze i namete za ono, što je potrebno, a kamo ho, da bi se trošilo kakvih 20.000 do 25.000 for. godišnjih za posve nepotrebit i k tomu još na prkos e. kr. vladi ustanovljeni zavod, i pošto bi takav trošak značio pravu razročnoost zemaljske autonomne oblasti.

Posto su takovu trošku stalno protivni porezovnici hrvatske i slovenske narodnosti, sa činjavajući absolutnu većinu pučanstva Istre, a tako skoro stalno i siromašniji porezovnici talijanske narodnosti.

Posto je u Istri oko 17.000 hrvatske i slovenske djeca, koja neimaju nit pučkih, zakonom određenih škola, pa bi se svako imalo pobrinuti prije za nje nego li da se ustanovi posve nepotrebit i u zakonu neodredjen zavod:

obćinsko zastupstvo:

1. prosvjeduje proti odluci zemaljskoga odbora Istre od 29. decembra 1898., kojom je proglasio ustanovljenom nižu realnu gimnaziju sa talijanskim naukovnim jezikom u Pazinu na zemaljske troškove, dakle na troškove svih porezovnika Istre, opjužnjat da je slobodno talijansko gospodi ustanoviti kakav njim je drago zavod na svoje vlastite troškove;

2. Nalaze obćinskom glavarstvu da dade svoj prosvjed na znanje e. kr. vladi, u ruke Njegovne preuzvišenosti gospodina ministra predsjednika.

DOPISI.

Pazin, dne 10. srpnja 1899. (Talijančenje crkve u Pazinu.) Bilo je već više puta govora u „N. Slogi“, kako se u nekojih crkvah po Istri uvadja talijanstvo korak za korakom. Među ove crkve spada u prvu vrst i pazinska župna. Nije dosta, da bijahu uvedene talijanske propovjedi u ovogodišnoj korizmi; nije dosta, da bijase ovdje kroz čitli mjesec svibanj propikac iz Italije; ne, već ovdješnji gosp. proš Mons. Orbančić, — koji se priznava Hrvatom — htjeo je doljerati svoju slavu do vrlunca time, da je u subotu dne 24. prošlog lipnja ukinito moljenje u hrvatskom jeziku, te nadomjestio isto talijanskim. — Njegov predstnik, koji bijase dušom i tielom Talijan, nije se usudio toga učiniti: nu on ga je htjeo prekositi, nemarivci, kakvu krivicu da čini time hrvatskome puku u ovoj župi. Pa zašto bi i mario za tu krivicu, kad se daje s njo ne prilizati gospodi, koju znadu bolje hvatiti i ljepše „komplimentirati“, nego li hrvatski kmet.

Kako si tumači dotični gospodin onaj „Nil innoventur“, znao si ga sam

Bog! Videjati consules! — — Struna je već takó silno napeta, te se je bojati, da ne pukne.

Pa čime bi htjeo opravdati dotični Mons. ovu svoju nevolariju? Kako smo mogli čuti time, što da bijase dotičnog dneva: t. j. 24. lipnja u crkvi više Talijana, — to jest, ovi sastojahu u takozvanih „Marijinih hećerah“, druženju po njemu ove godine ustrojenom, — nego li Hrvata, zato da mu savjest nedopust, da bi ih pustio bez ove duševne hrane, — bez ružarija na ime u Italijanskom jeziku.

Ali prepoštovani, kad imadete tako obćutljivo savjest, pitamo Vas, nekaže li vam ništa Vaša savjest, da se ne pjevaju litanije sv. svetili na Markovu i u tri molitvene dane kod obhoda hrvatski, akoprem su, sa neznatnom iznimkom, sinio Hrvati na ovih procesijah? (Naši stariji župljani ovdje se još te domišljaju, da su bile ove pjevanje hrvatski.) Ovdje „suti savjest“. U nedeljah kod blagoslova po podne je uvijek većina Hrvata, a ipak čuje se pjevati „V. adoro“, dočim su čuli naši stariji „Časti mo te“. Opet suti savjest! Biti će valjda da većini hrvatskoj trebica dati duševne hrane u svojem jeziku, kako Italijanski?!

I sami Vi, prepoštovani, pripoznavate te ste tvrdno uvjereni, da je ogromna većina naše pazinske župe hrvatska. Na koje ste si Vi izabrali kao pomoćnike kod upravljanja crkvenog imanja? Obojica su klučara Talijani. Mi Hrvati nismo vam, prečudni, nikada ništa kazali niti imali stogod proti tome; ali Vi, koji imadete tako „delikatnu“ savjest, morali biste upoznati sami, t. j. savjest Vaša morala bi vam kazati, da pripada punim pravom po crkvenom, naravskom i božjem zakonu bar jedan ključar Hrvatom. Vidi se dakle da se rabi dvojaka mjera! Za Talijane govori savjest; za Hrvate šut!

Imali bi još mnogo toga, ali za sada nek bude dosta! Sada kažemo samo toliko: mi nepitamo nikakvih povlastica, ali nećemo da nam se dira u naša sveta prava; nećemo da nam se ukidaju naše starine; nek nam ostane netaknuto ono, što smo baštinili od naših otaca i praotaca. Imali su oni svake subote krunicu u hrvatskom jeziku, tako hoćemo i mi! Nebude li tome tako, nebude li odmah uzpostavljen stari red, onda znati čemo kamo se obratiti i vjere nam braniti čemo svoja prava, dok teče zadnja kap krvi po žilah naših.

Ličnjani, 7. julija 1899. Od vjeka da se naši seljani uz poljedelstvo bave i ribarstvom, ali ponajviše za kućnu porabu. Rabili bi budi kakav komad mreže, većih ribarskih priprava nisu imali.

Obala je ovuda ribom bogata, a izkoristili bi ju stranci — Rovinjci, Lošinjani i drugi. Ličnjanski ribari nadjoše u gospodinu pl. Milinkoviću, lučkom kapetanu u Puti, pravog ota; nagovaranjem, poticanjem i zagovorom kod središnje pomorske vlade, izposlova on, da su se Ličnjanci latili većim marom ribarstva.

Otkad je pako na središnjoj pomorskoj vladi nadzornikom ribarstva g. Lorini, opazili je posebitu skrb e. kr. vlade i za dosada zapuštena ribare. G. Lorini pohodio je lani ove strane, saslušao je naše ribare, opazio njihovu vrlinu i smjelost na moru, nu našao je koli način ribolova, koji bi ribarske priprave sasvim primitivnim.

Obala je bogata srdelama, nu ribari su siromasi, otkud smoci trošak za tratu, brod i svieću? C. kr. vlada je tu izdašno pomogla. Tri družine: Garbin-Skičić, Guhalčić, Klunić-Sebelić dobise na dar svaka svoju svieću od 160 for. na acetilenski plin, nakon što si providiše trate i brodove, a četvrta veća družina Jelčić-Boljun davnji 200 for. dobi na dar veliku tratu, majstorski strojevu od gosp. Lorinca, sa sviećom — sve vredno oko 700 for. Jedna družina Mičarić-Milošević nije mogla zadobiti pomoći, jer se prekasno udružila, a jer bez broda, nada se pomoći za dojučorju godinu.

G. Lorini se još više poskrbio: poslao je ribara A. Sebelića u Dalmaciju, da se tamo nauči rabiti svieću na plin i voditi pod njom ribu, za poduku ostalih ribara.

Sada imademo pet trata sa šest svieća, pet ribarica sa 20 manjih brodića, a svake noći je na moru do 80 ribara. Podpisani, zamoljen od darovanih ribara, izrazuje koli e. kr. središnjoj pomorskoj vladi, koji spomenutoj čestnoj gospodi na izdašno pomoći najveće zaivalnost, i preporuku za komadić mulja, jer im brodovi za osjčke ostaju na suhom.

L. K I r a c, župnik.

Politički pregled.

U Puti, dne 12. julija.

Austro-Ugarska. Austrijski ministri Thun i Depauli odputovali su jučer u Budimpeštu u poslu austro-ugarske nagodbe. Njih će slijediti i ministar financija dr. Kaizl.

U Beču razmahala se velika agitacija proti sadašnjemu načelniku dru. Luegeru i njegovim pristauam. Agitacija pokrenuše Niemi liberalci i nacionalci, a kaño slipeo orudje služe im i socialisti. Ovi sazivlju sastanke i skupštine, na kojih se ostro navlađu na većinu gradskoga zastupstva u obće, a napose na načelnika. Po vodi tim navalam dao je zakon, privlađim u zadnjem zasjedanju doljnjo-austrijskoga sabora o promjeni izbornoga reda za grad Beč. Tom promjenom osjegurala bi si sadašnja većina gradskoga zastupstva većinu i za buduća vremena na štetu njemačkih židova i lažiliberalca. Borba se dakle vodi između Niemaca lažiliberalca i Niemaca kršćanskih socialistu.

U jednih čeških novinah piše neki zastupnik o odnosuju, u kojem se nalaze Česi napram ostalim strankam carevinskoga vieća. Taj zastupnik kaže među ostalim, da su i klubovi desnice nesložni i da imadće stranka u većini carevinskoga vieća, koja bi htjela, da se povuče jezikovne naredbe za Česku i da se pomoću Niemaca stvori na temelju § 14. jezikovni zakon. Takovomu zakonu da će se protiviti ne samu češki zastupnici, nego dapače sav češki narod.

Zadnje zasjedanje zemaljskoga sabora za Goricku-Gradišku, zaključeno je prošloga tjedna i to pošto je vlada uvjidiła, da su uzaludni svi pokušaji za izmirenje slovenskih i talijanskih zastupnika.

Kongres slavonskih žurnalista, biti će dne 21. septembra u Krakovu. Pokroviteljstvo nad kongresom preuzim je bivši ministar-predsjednik Kazimir Badeni.

Ernagora. Crnogorski prijestolonasljednik knezević Danilo vjenčati će se dne 27. t. mj. sa njemackom princešom Juttom na Cetinju. Princeša stignuti će sa pratnjom par dana prije u Bar, gdje će prigrliti pravoslavnu vjeru i dobiti novo ime: Milica. Na Cetinju čine velike priprave za to vjenčanje. Mladencem će kumovati ruski car po odaslaniku i talijanski kraljević osobno.

Srbija. Iz Srbije imademo opet potresnih vijesti. Proše subote pucao je naime neki Bošnjak po imenu Knezević iz samokresa na razkralja Milana, kad se je ovaj u kotlji vozio iz tvrdjave u dvor. Napadač izpalio je četiri hitca, od kojih su dva dotakla se Milana. I dva njegova poboćnika majora Lukića. Milan ostao je neozljeđen, dočim je majer u ruku težko ranjen. Napadača uhvatili su u Savi, u koju se je bio bacio u nadi, da će ju preplivati. Sve to dogodilo se po bielom danu. Za taj korak smušenoga Knezevića odgovarati će pravici radikalne stranke. Po višjih iz Biograda pohvatano je do 30. najviđjenijih prvaka rečene stranke.

Srbski državnik Jovan Ristić bio je težko obolio, nu sad mu krenulo na bolje.

Rusija. Ruski carević, mlađji brat cara Nikole, veliki knez Gjuraj Aleksandrović preminuo je po-medjeljak nakon duge i teške bolesti. I tako je sada Rusija bez prijestolonasljednika, dok se ne rodi caru mužko diete.

Njemacka. Car Vilim posjetio je ovih dana u sjevernom gradu Bergenu francuzku ratnu ladju Iphigenie. Tom prigodom pozdravio je car pred-

sjednika republike Loubet-a brzojavno, na što mu se je isti brzojavno zahvalio: Odatle zaključuju mnogi, da će doći do zbliženja između Francuzke i Njemačke, što bi bilo od velike koristi za europski mir.

Belgija. U toj zemlji zavladao je opet mir; ni čini se, da će morali ministarstvo odstupiti ili natrag povući zakonsku osnovu ili preinacii izbornoga reda, proti kojoj se bore liberalci i socijalisti.

Franina i Jurina.

- Fr. Ha, ha, ha, ha! —
Jur. Ča ti je z mođa?
Fr. Po moju svila, ki se ne bi smija, kada onako učeni ljudi računaju faljuju.
Jur. Ki, ča, kadi?
Fr. A oni, ki su od pazinske prašće „mostro“ protokol pisali na Markovo.
Jur. Pak ča su falili?
Fr. Dali su va-guzela, da je za neriši prvi dar bil 20, druga dva po 15, a treta tri po 8 florini; pak da to dela 75 florini, a po našem računu prde samo 74.
Jur. To je dobro, da znat' lepsu: Od prašće je va-guzela račun, da su dali jedan dar od 16, druga dva po 10, a treta četiri po 5, pak da to dela 91 florini, a nam, ki hrvatski računamo, prde samo 51.
Fr. San ti ja vavek govori, da ni talijanski račun negredu pravo va glavni!
Fr. Si čul, da se Hovinježi neće vozit na hrvatskim vapore?
Jur. Bi bilj nemu, kada je va Pule va porie onoliko lepih i velikih karocid.
Fr. Ja, mi sujimi nezapovida Lamberto.
Jur. Na to pak nisam ja ni mislia!
Fr. Čuješ, Jurč, kako je proša marčanski samanj na Petrovi? Ta ti si bil tano.
Jur. A proša je knko svako lito; samo taj put su Marčani biljani van iz crkve.
Fr. A Bože moj, ča bi reč?
Jur. A ča bi reč! Njihov popie da je odlučio, da Gospodin Bog, čast i hvale Mu buh, niš, ma čisto niš ne razumi, kada Marčani u svojoj crkvi svoje starijske svete pisme hrvatski kantauju ali pjeva; pak su pobegli van, kad je počea popie ništo latinski se derati, česa oni ne razumiju.
Fr. Aj briži mi, ki saki dan puno grišimo, pak nas Bog nerazumi, kad ga skršeni prošena pitamo, kako smo od svoje majke i od svojih popian učili.
Jur. Hezi pjalosto: aj munjeni mi, ki dajemo limozinu, da se nam salju takovi popi, ki nisu zajeno odlučili, da nas Bog i tada čisto niš ne razumi, kad ga hrvatski učivamo.

Domae i razne viesti.

Obćinsko vicee grada Pule, imalo je sjednicu dne 3. tek. Načelnik saobči odluku namjesništva, kojom se ukida predaju komanda obćinskog zemljišta tvrdki Karlo Artusi.

Dr. Srečko Gleser stavlja prešni predlog, da se napravi utok proti odluci namjesništva. Predlog je primljen jednoglasno.

Na predlog istoga dr. Srečka Glesera odlučuje vicee pridružiti se svečanosti Pavla Djakona prinosom od 20 for. i zamoliti prof. Bernarda Benussiua u Trstu, da zastupa grad Pulu.

Na predlog referenta dr. Varenton odlučuje se zabaciti ponudu c. kr. mornarice, da bi občina uzdržavala ulice predgrađa S. Polikarpa.

Odlučuje se na predlog dra. Srečka Glesera, povisiti na 100.000 for. predjujam mjestnoj zalaganici; i raspisati natječaj za najesto ljekarika u gradskoj bolnici sa plaćom od 1200 for.

Na predlog izvjestitelja gradjevnog odbora, odlučuje se raspisati dražba za podignute javnih zahoda po gradu, predjujamti poduzetnika potrebne iznose i dati bezplatno razsvjetu i točak. Nadalje, da se zamoli pomorsku vladu, da bi nasula jedno 2000 l m obale sjeverno od novoga mula, te da bi sagradila mulj u Pazinu, i popravila ploćak obale u Puli.

Na predlog viceenika Fonde zaključuje se moliti c. kr. zapovjedništvo III. vojnog zbora, da popravi kanale kasarne, da ne zaudaraju.

Ko je bio referent i predložio, da se odbaci predlog c. kr. vojne mornarice, da bi občina, dotično cestni odbor, preuzeli uzdržavanje cesta predgrađa Polikarpa, onoga diela grada, gdje su kasarne, uradi mornarice i druge crarske zgrade. Isti onaj dr. Varenton, koga su kandidirali i birali u vicee, zajedno sa cijelim sadašnjim občinskim zastupstvom, sami pripadnici c. i kr. mornarice. — Kako ko sije, tako i žanje.

Barbarstvo. — Dva učenika srednjih škola u nedjelju dne 9. tek. po bijeli danu nabacivahu se kamenjem na tablu Prvog istarskog „Sokola“, s povikom „inadeletti scinavi meritassi bružari“, u jednu kamen malo da nije razbio glavu gospoju, koju je u društenom vrtu sjedela. — Bili su uhvaćeni i predani redarstvu.

To je posljedica huckanja talijanskim novinama proti Hrvatinama, i svjedočanstvo o liepom uzgoju talijanske mladeži — to naše domovine. Avita cultura!

Pozor na prašće! Danas osam dana oplusili smo po Puli, da je izasla „Naša Sloga“. Ti oglasni bili su u noći od četvrtka na petak svi poderani. Dajemo to do znanja gosp. kotarskom kapetunu i občinskom načelniku, uvjereni da se on neobi dogadjalo, kad bi oni učinili potpuno svoju dužnost. A derame, koji se onim trganim baye, opominjemo po prvi put, da se kane nevaljana posla.

Imenovanje. U novinah čitamo, da je dobio c. kr. kotarski kapetun u Voloskom, g. Aloizij Fabiani naslov i značaj c. kr. namjestrčkoga savjetnika.

Kad bi vriedila i u ovom slučaju latinska poslovica, koja glasi: „neka se ga promakne; a da se makne“, mi bismo se doista tomu imenovanju od srea veselili, ali bojimo se, da u ovom slučaju gornja poslovica neće neći uporabe.

Ovo odlikovanje neznatno zaista čemu drugom pripisati, nego da si je gospodin Fabiani stekao zasluga za ono nesnosno stanje u političkom kolaru Voloskom. Odlikovanje je ovo je svakome znak vremena i posljedica nesretnog sustava, koji se toli trdokorno i dosljedno u Primorju provadju.

Utrovljenje. Velezastužni profesor na državnoj gimnaziji u Trstu i slovenski pisac g. Ivan Jesenko stupa koncem ove školske godine na vlastitu molbu u stalno stanje mira. Tom prigodom bijaše g. Jesenko odlikovan tim, što mu dadeše naslov c. kr. školskoga nadzornika.

Sa profesorom Jesenkomi odlazi sa tršćanske gimnazije mlajstariji, a bez dvojbe i najzaslužniji profesor. On je neprekidno kroz 32 godine podučavao na istoj gimnaziji, a što je još veća riedkost — valja uimcuti — kroz 32 godine nije niti jedan sat izostao iz škole.

S njim gubi školska mladež ne samo izvrsnoga učitelja, nego i ljubiznjiva savjetnika. Osebiti naši mladići Hrvati i Slovenci očutili će bolno gubitak profesora Jesenka.

Nu on je nemio svoju i kao učitelj naše mladeži i kao pisac i kao rodoljub, pak neka u hožjem blagoslovu uživa još dugi niz godina zasluženi mir.

Vjenčao. Izloženi komesar u Krku, g. Fran Lasič, vjenčao se sa gijicom Marcom Lasičevom. U dobar čas!

Porečka „L' Istria“ donasa viest, da se je „Naša Sloga“ preselila iz Trstu u Pulu, pak govori da utvrdjuje jednu hvost, jer da otkad hože sunce svjetiti nad ovim poluohtokom; ovo je prvi put, da izlazi na njem jedan hrvatski list. Nego da tvrdo vjeruje, da dobrotvorne zrake latinske kulture neće od toga trpiti skode. I završuje sa riečma: „Evviva l' Istria italiana!“

Markova baba i tu se je posjeka. Mi smo mislili, da će se veseliti što smo ošli iz Trsta, jer čni uvijek pripovjedaju kako pravo za pravu i Trst je Istra, da-pače da je on duševno i moralno središte sve Istre: Po tom dakle nije istina; da na ovom poluohtoku nije još izlazio hrvatski list, kad se evo „Naša Sloga“ iska već tri deset u godinu. A opet je baba nezdravno povrdila (ako Trsta neručina u

Istru), da drugi jedini list, koj je na ovom poluohtoku izlazio kratko vrijeme pod lažnim imenom „Prava Naša Sloga“, nije bio naš, nego njihov to jest talijanski, premda hrvatskim jezikom pisani: U toliko se sažemo s njom podpuo.

S povikom: „evviva l' Istria italiana“, valja baba nemisli na priključuje k Italiji. Onda je dobro: onaj neka više onako, a mi ćemo po našu: živila hrvatska Istra!

Dozvola za sabiranje prinosu za „Družbu sv. Cirila i Metoda“ u Istri. Sve zagrebačke novine bez razlike političke boje, donasuju pod istim naslovom dne 7. l. mj. sljedeću radostnu viest:

Hvaljevredno nastojanje naših sveučilišnih gradjana urudilo je željenim plodom: Kr. lrv. slav. dalm. zemaljska vlada izdala je odboru sveučilišnih slušatelja za sabiranje prinosu pod br. 44.530 dozvola, da može tečajem dvie godine sakupljati prinosu u korist spomenute družbe.

U dozvoli se veli, da se sabiranje možen činiti i blokovicim, uz koje je moguće voditi točnu kontrolu, i da za prispjele prinosne jamčice sveučilišni naši profesori g. Gjuro Arnold i dr. Milivoj Maurović, koji su privremenom odboru najpripravnije pružili svoju pripomoć.

Dok nam je u jednu ruku nilo, što imoženio, da to hrvatskom občinstvu obavjamo, u drugu ruku ne možemo, a da mu ponovno ne stavimo na srea, kako je sad jedino dolj njega, da liepo i rodoljubno pregnuće naše mladosti, da donesu družbi Cirila i Metoda onu korist, koju joj svi mi želimo. Da do toga dolje, možno je, da do sadašnjih nehaj i puste želje zamieniti ožbiljan rad i vruća ljubav, koja o ovom slučaju ne smije znati ni za kakove žrtve. Tim više ne, što žrtava nitko ni ne traži: radi se jedino o neznanom mjesječnom doprinosu, što ga svaki Hrvat može taliko doprinieti na oltar svoje domovine i u korist narodne naše stvari.

Neka se u svakom mjestu našje osoba, koja će neznanu trud uložiti u sakupljanje doprinosa. U većini mjestima može i više njih preuzeti taj posao, te bilo tjeđimice ili mjesечно pobirati po 10 novč. od svakoga, koji je u činom, a ne samo riječju voljan posvjedočiti svoje rodoljublje. Manje imućni mogu svaki mjesec doprinieti 10 u., a imućnija ne će biti teško, da i deset puta toliko doprinesu.

Tko prekupi deset blokova (= 1 for.), postaje podupirućim članom rečene družbe, izkaže li se odboru za sakupljanje. Nogo nije nužno, da se sabiranje ograniči samo na blokove; ono se može i tako obavljati, ali prema dozvoli ne mora. imenito ne kod većih svota. Tko želi više doprinieti, neka svoj prinos pošlje odboru. Objedodanjenje prinosu — prema želji — u našim novinama, bil će uz nadzorni odbor najbolja kontrola.

Upozorujuci još jednom na dozvolu vis. kr. zem. vlade, molimo naš krasni spol, naše svećenstvo, činovništvo, učiteljsku, trgovce, obrtnike i sve hrvatsko občinstvo, da se što većina odazovu pozivu sveučilišne naše mladosti. Ujedno molimo sve one, koji imaju kod sebe koji blok, da nastoje što prije razprodati, a sabrani novac poslati na predsjednika odbora gosp. Slavu Dragiču, filozofa na našem sveučilištu. Novi blokovi naručuju se kod tajnika gosp. V. Malvića, pravnika, koji i druge upute podjeljuje. — Kao prvu svoju pošiljku odposlao je odbor na družbu liepu svotu u iznosu od 500 for.

Postanske razglednice i družba sv. Cirila i Metoda. U Sašačkoj „Hrvatskoj Slogi“ preporuča netko upravi družbe sv. Cirila i Metoda za Istru, da izda na korist družbe više postanskih razglednica sa slikama naših prvaka, te žigice u skatulah, kakve se prodavaju u Češkoj i Kraljevskoj na korist tamošnjih školskih družava. Na umirenje g. pisac javljamo, da je po prihvaćen predlog na zajednoj skupštini naše družbe mjeseca maja u Opatiji, da se preporuča upravi družbe, da dade izraditi razglednica i da se pobrine za prodaju žigica na korist družbe. Neima dake dvojbe; da će slavna uprava pokreutiti jedno, i drugo na korist naše družbe.

Mjačko pripomeneo društvo u Pazinu. Nastojanjem rodoljuba u Pazinu, ustrojilo se tamo društvo pod gornjim naslovom, koje će održavati svoju prvu glavnu skupštinu dne 20. o. mj. u Pazinu. Obiteljne u budućem broju.

Nova podpora našim nespasencem iz Italije. U talijanskim listovih čitamo, da je podružnica glasovitog talijanskog društva „Dante Alighieri“ iz Vidma poslala ponovno 4000 lira našim talijansko „kao podpora za potaljanjenje hrvatske i slovenske djece u našem Primorju.

Videmski Talijani učinili bi po gotovo veće djelo milosrdja, kad bi svoje lire slali onim gladuhom i potepuhom iz Italije, koji se klte po hrvatskih i slovenskih zemljah, tražeći koricu kruha ili kad bi poslali te teško skucaene lire svojoj zasuznoj braći u Eritreji, koji gorko proklinju sudbinu svoju i siromašne svoje domovine.

Novo banke. Uprava austro-ugarske banke dala je izraditi više uzoraka novog papirnatog novca ili banknota u vrednosti krune, i to banke po 10, 50, 100 i 1000 kruna. Ti uzorci poslani su na avid ministrom financijah u Beču i Pešti. Ako se neki ministri složili za predložene im uzorke, izraditi će se novi ili predloženi popraviti Kad izadju nove banke — a to bi imalo biti početkom godine 1900. — povući će se iz prometa sadašnje papirnatu novce od for. 5 i 50.

Drzovito ponašanje jednog činovnika. Iz Voloskoga pisu nam 4. l. mj.: Na dan sv. Petra i Pavla doneli su u našu župnu crkvu na sv. krst diete c. kr. kancelise kod našega suda gosp. Braiddotti-a. Kao kumovi došli su sa dietetom I. Maljae, trgovac i I. Bombig, c. kr. nadkontrolor kod c. kr. poreznoga ureda u Voloskom. Pripraviv se prečastni gosp. župnik, da podieli sv. sakrament dietetu, počje vrišiti sv. čin u hrvatskom jeziku, kako je to ovdje uvijek običaj od davne davnine. Čim je začuo g. Bombig prve hrvatske riječi, izjavi, da on ne može komovati, jer da ne razumije hrvatskog jezika. Svi prisutni kao da su sa neba pali. G. župnik razumajući g. Bombiga, da se ovdje uvijek hrvatski krstilo i krsti svako diete bilo koje narodnosti i kad bi se htjelo latinski krstiti, da bi trebalo za to zapitati posebnu dozvolu kod prečasnog biskupskog ordinarijata. Nu taj c. kr. činovnik ni pet ni šest, pobere svoja kopita pak lahd iz crkve, jer da on neće prisustvovati hrvatskomu krstu. Tada nije preostalo drugo, nego tražiti drugoga kuma, pak diete krstiti, što se i dogodilo.

Sad vas pitamo: treba li ovo drzovito ponašanje jednog c. kr. činovnika u čisto hrvatskom mjestu daljnjež tumača? Taj činovnik imade u svom uredu posla neprestano i jedino sa Hrvatii, kojih imade pod ovaj porezni ured bar 90 po sto, pak se usudi kazati, da ne razumije hrvatski! Kako je mogao taj gospodin moliti za ono mjesto, na kojem se nalazi, ili kako ga se je moglo amo poslati? Zar mi nosimo za to naše žuljeve u porezni ured, da nas ovako jedan c. kr. činovnik sramoti? Nas ovake prima taj gospodin, ali naš tu jezik smrdi.

Mi znamo, da proti takvom postupanju jednog c. kr. činovnika neće ništa poduzeti njegov predstojnik u Voloskom, pak se radi toga obračemo na ravnatelja u Trstu g. dyorskoga savjetnika Zimmermanna, komu preporučamo, da se dade točno podučiti o svojih činovnicih poreznih ureda Istre u obće, a napose našega ureda u Voloskom.

G. ministru financija dru. Kaizlu, Čehu, poručamo ovim, da je upravo sramotno, što se može što ovakva dogoditi u Primorju za njegovog ministrovanja.

Svečano obećanje. Nanovo izabrani načelnik biele Ljubljane velezaslužni gosp. Ivan Hribar, bijaše kano takav od cesara i kralja potvrđen, te je dne 3. t. mj. položio u gradskoj vijećnici svečano obećanje. Čestitamo g. načelniku, a još više bielej Ljubljani.

Plodovi talijanske kulture. Izvjestili smo onomad, da je sazvaio odbor kotarske gospodarske zadruge u Piranu svoje članove na dogovor, da ustroje novo gospodarsko društvo, kojemu bi bila svrha unaprediti vinogradarstvo u jednom dielu one občine i štiti i štiti vinski prvolod proti fabriciranom vinu. Prvi sastanak razišao se, jer talijanski seljaci nevjerkuju više gospodi. Za proštu nedjelju bijaše sazvan drugi susanak, koga su razjareni seljaci razgjerjali. Ni glasoviti načelnik Bubba nije mogao do rieči.

Dapače kažu, da se je pred razjarenom svjetinom spasio biegom kroz prozor. Ovo su plodovi mnogogodišnjeg huckanja svetine na Hrvate. Sad se okrenula batina, i gospoda podiznici nemara u Istri dobivaju od debeljez kraja. Dat će Bog, da još sto šta liepa doživimo. — Naknadno javljaju iz piranske republike: da su se odrekli načelnik i 4 savjetnika občinska svojih mjesta,

Budućemu broju dodati ćemo prilog, da tako posjepimo problemčnje gradiva, kojega smo morali ovog puta izpuštiti. Čienjemo g. prelatinacii neka izvole izviñiti za ovaj put.

Priposlano.*)

Moj odgovor.

Spljetsko „Jedinstvo“ u svom 51. broju dneva 27. lipnja donosi odelji članak iz ovoga grada. U spontanom članku nepravilno i bas stranono se napada na g. Bilicu radi njegovoga priobćenoga u 48. broju „Nar. Lista“. Doduše g. Bilic mogao se je jasnije izraziti, jer svaki, ko je čitao, mislio je da odgovara dopisniku „Nar. Lista“ kao pravu; nu mi, koji ovjke živimo, znamo, a k tomu nas i mnogi upućeni izvješuju, što je i naše tvrdo uvjerenje, da auktor dopisa u prošlim brojevima „Nar. Lista“, polog kojih su radi osobnih uzroka gg. braća Lukoštri bili napadnuti, nije prava nego narodnjak, a tako isto tumaće i braća Lukoštri, koji se nenatčin u djelovanju ni kod humanitarnih svrha, a nekada, da su ludu odlučili dati 1000 kruna onomu, koji im iznadje dopisnika. Među ostalim, dopisnik „Jedinstva“ spočitava g. Bilicu radi njegove najčudnovatije naravi i da je uvijek protivna odluka njegovih kolega, obćinskih upravitelja; misle da se u ničenju s njima neslaže. Nu ovo mi je odgovoriti: da sam dopisnik uvidja i priznaje, da pametan i pošten čovjek absolutno mora stati u velikoj opreci sa današnjim ratom naših obć. upravitelja, jer bar dosede nisu dali dokaz, da im je do napredka naroda i dobiti ovoga skroz zapuštenoga grada. U istom članku dopisnik nije ni na mene zabravio, pa kad nije znao drugo, okratio me zakletim neprijateljem naroda i obćinske uprave. Moja bi želja bila, dopisniče, a to u tvomu postelju stoji, da izneseš bar jedan čin, koji bi mogao dokazati, da sam neprijateljki naprama narodu djelovao. Ja s ponosom izjavim, da sam sveđer narod susretao i da sam ljudske i prekolonjske godine mnoge izkavio iz likarskih ruk. radi česa se tvoji gospodari mene nesimpatički sjećaju. Neprijatelj sam naroda valda zato, jer sam Hrvat-pravaš ili zato, što u obće ne odobravam trojih silnih na obćini i radi toga narod od vaših pogubnih načela odvrćam? Ruku na dušu, pa iznosi nešto dobro, što su tvoji gospodari na obćini do danas učinili. Da dalje nenabram, samo pogledaj oni dio obće, koju članovice more poplavljuje, a pogledaj onu novu gradobu do obć. perivoja; što uzaludno prozdire naš vama povjereni novac. Odgovori, kako su tvoji gospodari riješili ugovor obć. klanice, pa da i drugo ne spominjemo. Pa da biste smišlali, kada mene s neprijateljstva korite??

Uvjeren sam, kada bi uz vas bio i odobravao vaša gori navođen i druga djela, što mi moje čovječstvo neozvojjava, drugdje bi u meni pisali, ali vam isto izjavim, a vama preostaje jedina ta utjeha, što još uz vas prisjaje jedna nezastina čelica zavedenih ljudi, koji se članovice pod obćinske prozore otvorenih usliju pokazuju. I neka ti je do znanja dopisniče, da se okanaš mene, te radje igraj pred svojim gospodaram i pomno slušaj, kako pripovieda u svojoj zastupničkoj sposobosti i narodničkoj dužnosti.

Sibenik, 29. lipnja 1899.
P. Čikara.

Talijanskim prosvijetiteljem u Višnjaju.

Izjavim od ljudi „apartamenti al partito italiano“ i koji se hvataju svojom kulturom, posvećujem ovo malo rječ: Otkad su Hrvati predobili ovu obćinu te služim ovjke kao tajnik, neprodje dan a da me neki sinovi slavne kulture neobasipaju mimimistinim evičkim svog snog odgoja i izobrazenosti, no, držeci se one naše, da „gdje magarac tuh, slava Bogu ne ide“, ne obaziru se, idem svojim putem. — Čuvši sinoc, gdje skup takovih sinova, dostojnih svojih učitelja, pjeva između obćine i kuće moje zaručnice izazivne i uvredljive pjesme, podjoh, a za menom obćinski redar, da vidim tu linu gospodu, nu junaci se posakriše, da se jih ne prepoznade. Jednoga dobio poznato, koji se je valjda nasladjivao onim melodijama, nečujuc jih više, čuli su vikati: „Questo xe abuso del potere, mi ne rivolgerò donani al capitano...“ a dakako da nije prošlo bez uvreda. Pošto bi izpod moga dostojanstva bilo, baviti se takovim ljudima, koji su stopro sažaljenja vredni, iznašam bez komercijala toliko na javu, da o toj linoci sniž javno mištenje. Višnjaj, 10. julija 1899.

Gjuro Palavršić.
*) Za sastavke, priobćene pod tim naslovom, odgovara uredništvo samo u toliko, koliko ga na to zakon veže.

Listnica uredništva i upravnictva.
Gg. A. B. Labinci, Gj. C. Buzet i drugiti, koji su naredovito primili naš list, javljamo, da će se tomu u buduću dostojiti. Reklamirane brojeve — izuzev zadnjega — nećemo moći poslati, jer jih sami jošte neprimamo od prijateljega odpravništva. Traži, koje je takodjer uzrok neradnosti otkopne. G. A. P. Višnjaju: Nećemo moći uploviti vašoj molbi, jer trebamo dječaka za tiskarski nauk, a ne odraslog čovjeka.

Garantirana prava kranjska vina domaćega proizvođa, kao

cvičak, vipavac i rebulija
polag drugih pijača i jedila dobije se u
Weinstube „Zum Eigenbau“
Via Barbacani 3, Pola.

Sve odpadke

kosti, rogove, papke, loj, šćetin, dlaku, mesinu itd.
kupuje kemijska tvornica
za izradbu odpadaka u Zagrebu.

Podpisani preporuča p. n. obćinstvu u Puli, osobito pako velič. gg. svećenicima, učiteljima itd. iz okolice
svoj krojački posao
na glavnom trgu (Foro) br. 6 u Puli.
U zalih i imade na izbor raznovrstne najmodernije tkanine za odijela, koja izvršuje točno po mjeri.
Anton Klement, krojački majstor.

POZOR!

Čast mi je javiti p. n. slav. obćinstvu, da sam otvorio na Sušaku kraj Rieke
medjunarodni zavod
za primanje i odpremanje putnika po celome svijetu, i to: Ameriku, Afriku, Aziju, Australiju i čitavu Europu.
Ona gospoda, koja žele putovati u imenovane krajeve, neka se izvole obratiti na podpsanoga, od koga će najtočnije uvjete i naputke dobiti, a k tomu i najjeftinije putne karte za svakoga putnika.
Osobljenim poštom
Adresa: Franjo Kružić, mešetar.
Sušak kraj Rieke.
Bezojavci: Kružić — Sušak.
Telefon br. 420.499.

Obznana.

Delavska škola u Kastvu zaključuje ovu školsku godinu subotu dne 15. t. mj. sa službom božjom. Slijedeći dan, t. j. u nedjelju dne 16. liti će javno izložene risarske radnje učenika u školskoj dvorani; te ih može pregleđati svatko, koga to zanima.
Buduća školska godina započeti će dne 16. sept. t. g., a upisivanje učenika dva dana prije ili najkasnije na dan otvorenja škole, t. j. dne 16. sept.
Ravnateljstvo delavske škole
u Kastvu, dne 10. julija 1899.
M. Šepić.

Dječaka

u 15. godini, sa 2 gimn. razreda, iz čestite hrvatske obitelji u Puli ili okolice
prima u nauk naša nakladna tiskara.
Dječakom sa roditeljima oglasiti se je u tiskari.

F. Pečenkov

HOTEL EUROPA

u Puli
preporuča se gg. putnicima.

Njegova svetost

Papa Lav XIII.

sporočie je po svojem ličniku prof. Dr. Laponiu g. ljekaru G. PICCOLI-u u Ljubljani srdućnu zabavu za pripisane mu staklenice
tinkture za želudac
te mu diplomom od dne 27. novembra 1897. podileto naslov „dvorski dobavljač Njegove svetosti“ sa pravom nositi u svojoj firmi uz naslov takodjer grb Njegove svetosti.
Rečeni ličnik kaošto i mnogi drugi glasoviti profesori i doktori pripisuju holestinim Piccoli-jevu želudacnu tinkturu, koja jači želudac, povećava tek, pospešava probavu i tjelesni otvor. Naručebe prima i uz pouzete opravljive točno
G. PICCOLI,
ljekar „pri anđelju“ u Ljubljani.
Tinktura za želudac razasije vlastnik po 12 stakli za for. 1.00 a vr. po 24 stakli za for. 2.00, po 36 stakli za for. 3.00, po 70 stakli za for. 6.00 (poštanski paket, koji ne teži preko 5 kg.), po 110 za for. 10.00. — Poštarinu moraju plaćati sami naručitelji.

Knjigotiskara i knjigovežnica

A. Gabršček

J. Krmpotić i drug.

U PULI

prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje koje izvršuje brzo i ukusno.

Zaliha svih tiskаница za župne i obćinske urede, kao takodjer pisaćeg papira.

Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.